

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХVI, БРОЙ 10

СОФИЯ, 16-31 МАЙ 2015 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Фотий Кондоглу
Обобщение относно
музиката в Църквата
стр. 3

И РЕЧЕ СТАРЕЦЪТ...

Отворен прозорец
стр. 7

БЪЛГАРСКИ НОВОМЪЧЕНИЦИ

БАТАК –
Българската Голгота и

Вярата българска
стр. 1, 5

БЪЛГАРСКА КНИЖНИНА

СВ. МЕТОДИЙ –
първ
епископ
на
български
език
стр. 1, 4

ТЕОЛОГИЯ

Проф. Алексей ОСИПОВ
За някои разлики
между
православие,
католицизъм и
протестантство

стр. 6

Св. Методий – ПРЪВ ЕПИСКОП НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Св. Методий, епископ Панонски, архиепископ Моравски в Илирик и на България, и св. Климент, епископ Велички в провинция Западна България

На 11.05.2014 г. по Българското национално радио, в предаването „Духовен поглед“, чух неточности: Св. Методий бил ръкоположен от папата през 869 г. за епископ на Велика Моравия в град Велеград и след това за архиепископ и починал там. А в „История на българската средновековна литература“ от 2008 г. на с. 39 пише, че „Методий е ръкоположен първоначално за Панонски архиепископ и назначен като папски легат за всички славянски области, а след това за глава на Моравската църква“?!
Нека проследим така ли е наистина.

Св. Методий Моравски –
духовен сан, диоцез и
юрисдикция

По този въпрос има известни вече и нови извори. Само че те се тълкуват различно или просто се премълчават. Посочени са още от Имре Боба (1967, 1971) като неточен превод от гръцки на латински език.

В Пространното житие на св. Климент епископското седалище и диоцезът

са определени така: „Методий украсил Панонската епархия, като станал архиепископ на Морави“; и още: „папа Адриан... ръкоположи Методий за епископ на Морави в Панония“.

„Гръцките сведения за епископското седалище на св. Методий като „Морави в Панония“ са съответни на старобългарските определения „архиепископ на Морави и на цяла Панония“. И двете титли са официални определения за един епископ според името на града, където е неговото седалище, и според диоцеза, намиращ се под неговата юрисдикция... Гръцките изрази са преведени на латински от редактора на „Житие на св. Климент“ неточно, като например *episcopus Moraviae et Pannoniae* от *Patrologia Graeca, vol. CXXVI, col.1129*, т.е. на област Моравия и Панония, докато преводът от гръцки означава „на град Морави Панонска“. А днешните изследвания се обосновават върху „тълкувателния“ латински превод, а не върху гръцкия оригинал (Boba 1967, превод Боба, 1986:12).

На стр. 4

БАТАК – Българската Голгота и вярата българска

Какво е Голгота? Какво е това свято име, което при споменаването му кара всеки православен българин да потръгне от възмущение, но и да изпита една особена вътрешна болка? Отговорът не е труден. Голгота е символ на най-голямата жертва, принесена в името на човека, в цялата човешка история. Защо тогава „на мястото, наречено Лобно, по еврейски Голгота“ (Йоан. 19:17) – Бог принесе Сам Себе Си доброволна жертва за спасението на човешкия род от робството на греха и неговия баща сатаната (срв. Йоан. 8:44).

Но Голгота е също така и символ на това го какво страшни размери може да достигнат човешките завист и злоба, защото пак там – „на мястото Голгота“ (Марк. 15:22), „човечеството осъди Бога на смърт“ (Преп. Юстин Попович, „Страшният съд над Бога“). Това е „най-големият бунт в историята на не-

бето и земята... най-големият грях в историята на небето и земята. Дори пагналите ангели не са извършили толкова нещо... Светът никога не е виждал по-невиновен осъден и по-безумни съдии“ (пак там).

На Голгота „подарихме кръст, най-позорния дар, на Този, Който ни дари вечна слава“. „Прокажени, Той те очисти от проказата, нима за това ти отвори очите, за да можеш да направиш кръст и да Го разпънеш на незо? Мъртвец, нима за това Той те възкреси от гроба, за да Го положиш в своя гроб?“ (пак там).

Това е Голгота. И със същото свято и обогрено с Божията Христова кръв име ние, българите, сме нарекли малкото родопско градче Батак. Не сме събрали. Сравнили сме Батак с Голгота, защото в страшното баташко клане, през пролетта на 1876 г., също се принесе чиста и свята жертва. Жертва доброволна в името на най-бисше-

то благо и съвършен дар, който Бог е дал на човека – свободата. Но и в името на светата православна вяра, която батачани са изповядвали, знаейки, че пълната и истинска свобода идва само чрез познанието на „Тебе, Едного Истиннаго Бога, и пратения от Тебе Иисуса Христа“ (Йоан. 17:3), в Чистото име те се превърнаха в „неустрасими изповедници на кръстоносната християнска вяра“ (Акатист на св. Баташки мъченици, икос 1).

Историята е пълна с героични подвизи, когато за спасението от плен и робство гори само на един човек са се жертвали десетки хора. Жертвали са се, защото това е бил скъп на сърцата им човек – баща, брат, верен приятел, справедлив господар или добър и изпитателен слуга (срв. Мат. 8:5-6). А през пролетта на 1876 г. стотици се пожертваха за свободата на цял един народ стенич под хомота на петвековно турско робство.

На стр. 5

ХРОНИКА

България

Патриарх Неофит взе участие в тържествата за Деня на победата

На 9 май отбелязваме Деня на победата над хитлерофашизма. На този ден през 1945 г. официално се подписва капитулацията на Германия и завършва Втората световна война, в която участват 61 държави и е засегнато 80% от населението на земята. Военните действия се водят на териториите на 40 държави, по време на които загиват приблизително 57 милиона души.

Тази година се изплатват 70 години от паметната дата. В чест на годишнината Национален инициативен комитет, под председателството на министъра на отбраната Николай Ненчев, организира във Военната академия полагагане на 23 урни с пръст от местата, където Българската армия е водила най-кървавите си битки по време на Втората световна война.

В празничния ден за тържествената церемония в двора на Военна академия „Георги С. Раковски“ пристигнаха президентът и върховен главнокомандващ на Въоръжените сили на Р България Росен Плевнелиев, Негово Светейшество Българският патриарх Неофит, придружен от Негово Преосвещенство Браници еп. Григорий, министърът на отбраната на Република

България Николай Ненчев, началникът на отбраната вицеадмирал Румен Николов, ветерани от Втората световна война, бивши министри на отбраната, генерали, адмирални, висши офицери, народни представители, представители на Столична община и др.

След като главнокомандващият прие почетната строй на Националната гвардейска част, пред сградата на Военната академия започна церемония, с която 23-те урни с пръст от бойните полета една по една бяха разположени пред колоните с имената им в Алеята на славата. Първата гилза бе с пръст от столицния жк „Слатински редут“, тъй като там се е намирало поделението на противовъздушната отбрана, а последната гилза е с пръст от боевете до река Мур. Цве-

тя поднесоха ученици от Испанската и от Класическата гимназия.

„Нека не повтаряме грешките, довели до най-унищожителната война“ – каза в словото си президентът Плевнелиев, а министърът на отбраната Н. Ненчев припомни, че „по бойните полета на Втората световна война българските офицери и войници са воювали и умирали със същото ясно съзнание, че се жертват за България, както техните деди във войните за национално обединение и през Първата световна война“.

След възлупащата церемония в параклиса на Академията, в присъствието на президента, патриарха и офицерския състав, еп. Григорий заедно със столично духовенство отслужиха панихида за загиналите военнослужещи.

Весела ИГНАТОВА

В Пловдив бе осветен храм „Св. Николай Мирликийски“

С благословението на Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай, Знеполският епископ Арсений – викарий на Пловдивския митрополит, извърши чина на освещаване на храм.

В ранното утро на 9 май, при тържественото биене на църковните камбани духовници от Кипърската православна църква донесоха за поклонение частици от светите мощи на двама Божии угодници – св. Николай Мирликийски и св. Лука Симферополски, в новоотстроения храм в кв. „Хр. Смирненски“, гр. Пловдив.

Първата Божествена св. Литургия бе възглавена от архиепископа на Йопия Дамаскин. В съслужение с него бяха митрополитите Пловдивски Николай и Великотърновски Григорий; епископите Белградски Поликарп – викарий на Видинския митрополит, Знеполски Арсений – викарий на Пловдивския митрополит, и др. духовенство от града, епархията и страната.

По време на архиепископското богослужение

клиросните песнопения бяха изпълнени от митрополитския хор „Св. апостол Ерм“ с диригент протосаат Г. Радев. Свещеноиконом Виктор Христов произнесе проповед за живота на св. Николай Мирликийски и на св. Лука Симферополски.

На богослужението присъстваха областният управител на Пловдив Роланд Петков, общественици и голямо множество богомолен народ.

В края на тържественото богослужение митрополит Николай връчи орден „Св. ап. Ерм“ – I степен, и почетна грамота на г-н Кирил Василев – осно-

вен ктитор и дарител на новоотстроения храм. А той от своя страна връчи ключа на новоотстроения храм на Пловдивския митрополит Николай.

С най-високото църковно отличие на епархията – орден „Св. ап. Ерм“ – I степен, беше награден и народният представител Здравко Димитров.

Митрополит Николай благодари на всички, които са вложили своята лепта в градежа на храма, прочете имената на най-големите дарители за изграждането му и им връчи дарителски грамоти.

Пловдивска митрополия

Отличените от МОН училищни директори получиха своите награди в Рилската св. обител

На 11 май, деня, в който Православната църква чества честа паметта на светите равноапостолни братя Методий и Кирил – просветители на славяните, по инициатива на МОН в Рилската света обител бяха връчени ежегодните отличия на най-успешните училищни директори в България.

Тържеството започна с молебен, отслужен от игумена – Негово Преосвещенство Адрианополски епископ Евлогий, и братята на светата обител. Министърството на образованието и науката беше представявано от заместник-министър Ваня Кастрева. Сред официалните лица беше областният управител на Кюстендил – г-н Виктор Янев, а също и началниците на РИО в Благоевград, Габрово и Кюстендил. Лично от заместник-министъра на образованието и науката, икона с лика на преподобни Йоан Рилски Чудотворец получиха г-жа Цветана Йорданова – директор на Природо-математическата гимназия в гр. Габрово, както и г-н Самуил Шейнин – директор на Професионална гимназия по строителство и туризъм в гр. Перник. Третият отличен беше г-н Румен Сидеров – директор на ОУ „Христо Ботев“ в гр. Сандански. От негово име икона и грамота получи г-н Ивайло Златанов – началник на РИО-Благоевград.

С архипастирско слово към присъстващите в храма се обърна Рилският игумен, който поздравя всички с празника на св. братя Кирил и Методий и привет-

ства волята на МОН да продължи традицията в този ден да бъде отслужван молебен за благословение на всички деца на образователното дело, а под покров на св. Йоан Рилски да бъдат почетени най-усърдните училищни ръководители, които нарече „герои на духа“. Припомни за делото на първия български будител – преп. Йоан Рилски, както и за делото на неговите неизброими последователи, положили неимоверни усилия за просвещението на българите.

След връчването на наградите официалните лица бяха приети от епископ Евлогий в игуменарната, където той иницира много интересна дискусия. Главна тема в нея беше липсата на религиозна просвета в образователните планове като основна причина за кризата в българското общество. В дискусията се включиха активно както заместник-министър Ваня Кастрева, така и директорите на училищата, и началниците на РИО. Като изключително важна бе определена обмяната на гледни точки между духовенството и представителите на образователната система в търсене на ползотворни насоки за осъществяване на просветното дело.

Рилска света обител

Софийски семинаристи на празника на св. равноапостолни Кирил и Методий

По случай празника на св. равноапостолни братя Методий и Кирил на 11 май учениците от Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“ взеха молитвено участие в литургията в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“. (По време на Първата световна война до 1920 г. ПКСХП е носела името на св. братя Кирил и Методий, а днес на св. български първоучители е посветен нейният северен престол).

Светата Литургия беше предствоявана от патриаршеския викарий Тивериополски епископ Тихон, председател на църковното настоятелство на катедралата. В съслужение с него участваха храмовото духовенство и гости свещеници. На службата присъства Негово Светейшество Българският патриарх Неофит.

По покана на БАН молитвено учас-

тие взе и Негово Блаженство архиепископът на Македония Стефан. Той беше придружаван от Дебърско-кичевския митрополит Тимотей и от Брегалнишкия митрополит Иларион.

След богослужението бе направена паметна снимка с патриарх Неофит и гостите пред патриаршеския катедрален храм.

Слави СПАСОВ

ДОКУМЕНТИ

Кандидатури за ръкоположения на свещенослужители

Светият Синод на БПЦ, след като разгледа постъпилите кандидатски преписки за ръкоположения на енорийски свещеници и свещеномонаси, на основание чл. 134 и във връзка с чл. 132 от Устава на Българската православна църква реши да бъдат публикувани имената на следните кандидати:

Доростолска епархия: монах Спиридон (Красимир Петров Иванов) – за йеродякон и йеромонах.

Русенска епархия: Данчо Христов Кюсов, гр. Разград – за дякон и свещеник.

Обобщение относно музиката в Църквата

Музиката, подобно на другите изкуства е два вида – светска и църковна. Всяка една от тях се е развивала според различни усещания и състояния на душата.

Съответно, светската музика изразява нейните светски настроения – тоест, плътските чувства и желания; независимо от това, че те може и да са много рафинирани – романтични, сантиментални, идеалистични и т.н., те не престават обаче да бъдат де факто плътски. И въпреки това много хора вярват, че тези именно чувства са духовни. Само че духовните чувства се изразяват единствено чрез църковната музика.

Единствено тя – църковната музика, може наистина да изразява тайните движения на сърцето, които са напълно различни от онези, които са вдъхновявани и внушавани от светската музика. Това означава, че тя изразява разкаяние, смирение, мъка и божествена скръб, за която ап. Павел казва, че „произвежда неизменно покаяние за спасение“ (2 Кор. 7:10). Духовната музика може също така да предизвика чувство на хваление, благодарност и свят ентузиазъм. Докато светската музика, макар да било и най-чистата, е изразител на плътски емоции дори когато е вдъхновена от страдания и скръб. За

Блаженопочившият Фотий Кондоглу (1895-1965) изигра важна роля в славното възвръщане към традиционната византийска иконопис в гръцки православен свят през XX век. Той бе също така завършен псалт и духовен писател, вдъхновил безброй души да прегърнат неподправените традиции на православната вяра. Това негово обобщение относно музиката се намира отчасти в произведенията му, преведени в книгата „Византийските свещени изкуства“ от д-р Константин Каварнос, който е един от неговите ученици.

Фотий КОНДОГЛУ

този вид страдания ап. Павел казва: „...а световната скръб докарва смърт“ (пак там).

Така са се формирали два вида музика: светска, която предизвиква емоция – всякакъв вид емоция, и църковна музика, която предизвиква разкаяние.

За това и свети Йоан Златоуст остро осъжда опитите, правени от някои негови съвременници, да се въведе в църквата светска музика, музиката от подмиумите на театъра и мимовете.

Още от първите години на християнството само тези от изкуствата, които се основават на благочестиви мотиви, са давали израз на духовната същност на религията. И само те могат да се нарекат литургични, т.е. духовни, в онзи смисъл, който религията влага в термина *духовно*. Духовните песнопения, за които говори ап. Павел (вж. Ефес. 5:19 и Кол. 3:16), са именно та-

кава произведения на изкуството. И всички богослужбени изкуства изразяват това едно и също нещо (покаянието) – архитектурата, химните, иконописът, бродерията, а дори и писането, начинът на ходене, и като цяло движението и жестовете на свещениците, удрянето на камбаните и т. н.

Това, че тези изкуства са наистина плод на уникално духовно обзрение, е осъзнато от мнозина неправославни. Особено от духовници, чието сетива са били още от младостта им изложени на влияния, различни от тези, в които православните християни са били възпитавани. Въпреки това те признават, че нашите (православните) икони и източното пеене предизвикват в тях разкаяние – разбира се, когато те бъдат изпълнявани от вдъхновени и благочестиви хора на изкуството.

Така стойността на богослужбени изкуства е не-

само конвенционална, но реална. Тя се простира отвъд ограничените схващания, които се дължат на възпитанието, навика и вкуса. Дори и лицата, които не са с православна вяра, признават, че изкуствата на Православната църква отразяват духа на Евангелията и поради тази причина те издигат душата над сферата на земното царство.

И как би могло да бъде по друг начин, след като тези изкуства се раждат от осветени сърца, проникновено усетили дълбоко литургичния елемент на речта и на музиката?! Литургичната музика е естествена музикална носия на литургична реч. Двете заедно са възникнали; те са едно и също нещо. Тук (в литургичната музика) същността и изразяването имат пълно съответствие, още по-еднакво от това на един обект и неговото отражение в огледалото, тъй като обектите, за които говорим тук, принадлежат към духовния свят. Проникновеният и откровенически дух на християнството и църковните тайнства не могат да бъдат изразени вярно и подобаващо, освен чрез тези изкуства, които се наричат литургични и духовни и които са вдъхновени от същия проникновен Дух. Само тази музика, а не някоя друга, еднозначно изразява духа на нашата религия, защото само тази музика има абсолютно и най-точно съответствие с него. Това се засвидетелства дори – като се повтарям отново – от някои мъже, чието духовно възпитание, религиозно обучение, народностно и друго наследство нямат нищо общо с това на православните.

„Вятърът духа дето си иска... тъй бива с всекиго, роден от Духа“ (Йоан. 3:8) и се предава на душите чрез звуците, които съзижда Дух формира, като осветява душите на светите хинописци.

Светите Отци на Църквата са разпоредили християните да използват

единствено гласа си в изпълнение на химните и псалмопеенето, както това са направили Сам Господ и Неговите ученици. Свети Йоан Златоуст казва: „Нашият Спасител пееше химни, точно както и ние“. Апостолските правила забраняват употребата на музикални инструменти в църквата. Още от времето на Апостолите източното пеене (псалмодията) беше монофонично (монодийно) или хомофонично, та-

шаваща; ентузиазираща, но съдържана; скромна; но героична; проста, но дълбока. Тя има същата духовна същност както Евангелията, химните, псалмите, книгите с житията на светиите и иконографията на Византия. Ето защо византийската музика е монотонна за онзи, за когото Евангелията са монотонни. Найвна е за онзи, за когото Евангелията са наивни. Ограничена е за онзи, за когото Евангели-

ка както е и до днес в нашите църкви (с източнотърковно пеене).

Западната църква, за да задоволи хората и за да приласкае техните вкусове, постави инструменти вътре в храмовете, като не се подчиняваше на постановеното от отците. Там (в Западната църква) навиха това, защото те не са имали ясна представа какво е литургична музика и какво е светска музика, точно както не са знаели разликата между литургичната иконостас и светската живопис. Но византийците ясно разграничавали едната от другата и това показва колко много по-духовни са били те в сравнение със западните и колко по-истински те са преживявали духа на християнството. Византийската музика, в сравнение с музиката на Запада, се съотнася с нея точно така, както православната иконография се съотнася с религиозната живопис на Запада.

Колко божествено, наистина, е източното пеене на Православната църква! То изглежда на християните все по-сладко и по-сладко с всяка изминала година – като ново вино, което изпълва сърцето с радост и го прави да се въздига до ефирните обители на безсмъртния живот.

Византийската музика (в България, предвид често пъти опошленото разбиране за Византия и византийско изкуство, тази музика се назовава източно-търковно или манастирско пеене, бел. ред.) е спокойна, тъжна, но уте-

ята са ограничени. Тъжна е за онзи, за когото Евангелията са печални. Остаряла е за човек, за когото Евангелията са остарели. Но е радостна за този, за когото Евангелията са радостни; изпълнена е с покаяние за този, за когото Евангелията са пълни с разкаяние; ентузиазираща е, но е скромна за този, за когото Евангелията са ентузиазираща, но смиренни, и е спокойна за този, който изпитва Христовия мир.

Византийското изкуство е духовно и е необходимо човек да има духовна дълбочина, за да разбере неговите мистични съкровища. Византийската музика изразява „развесеяваща скръб“ (утешителна печал, гр. χαρμόλυπη, вж. Лествица 7:9, PG 88, 804b), която е онзи духовен аромат, който само духовните сетива са способни да изпитат. Нейната мелодия не е нечестива, показна, унила, плитка, безвкусна или безцелна; тя е кротка, смирена, сладка с определена горчиво-сладък привкус и пълна с разкаяние и милост. Тя дарява неувяхаща духовна слава на душите, които са станали достойни за вечните тайнства и за Божие състрадание. Тя изразява благодарност; предизвиква поток от слъзи на благодарност и духовна радост. Тази музика е най-топлият, най-прекият и най-сбити израз на религиозните чувства на вярващите православни хора.

Превод от английски: Емilia ПОГОНЧЕВ

† IN MEMORIAM

Упокой се в Господа псалтът старец Спиридон от светогорския скит „Малката света Анна“

След мъчително боледуване на 11 май рано сутринта се представи в Господа старецът Спиридон от скита „Малката света Анна“ на Света Гора.

Старецът Спиридон бе един от най-добрите съвременни псалти и познавач на певческото църковно изкуство. Той умееше да дава ценни съвети за тайните на църковното пеене.

Монах Спиридон многократно е гостувал на нашата църковна общност, бидейки голям приятел на Българската православна църква и искрено обичан нашия богомолен народ. Добър и чистосърдечен човек, отдаден на Бога и Църквата, той с голям любов се отнасяше към малките деца и семейства.

Незабравимо ще остане неговото последно гостуване у нас през юни 2014 г. за 200-годишнината на Църногорския манастир „Св. безсребреници Козма и Дамьян“. Тогава той при голям интерес изнесе беседа на тема „Света Гора Атон и монашеството“ в РКИЦ. А след това ор-

ганизира и участва в клиросното пеене на всеночното бдение и св. Литургия в манастира така, че всички присъстващи почувстваха по неповторим начин благодатната духовна сила на Света Гора. Монах Спиридон е роден през 1951 г. в гр. Солун със светското име Георгиос Рахонис. В родното си място завършва гимназиално образование. През 1969 г. завършва

атонското богословско училище „Атонида“. А през 1970 г. е постриган за монах в скита „Малката света Анна“, от братството на стареца Герасим Химнограф, когото наследява в старчеството през 1998 г. Бил е ученик на Харилаос Талиадорос в Солунското музикално училище, както и на светогорския протопсалт старец Мелетий в „Атонида“. Учи се от известни майстори на певческото изкуство като Дионисис Фирфилис и др.

Нека се помолим Бог да упокой неговата светла душа в селенията на праведните!

ганизира и участва в клиросното пеене на всеночното бдение и св. Литургия в манастира така, че всички присъстващи почувстваха по неповторим начин благодатната духовна сила на Света Гора.

Монах Спиридон е роден през 1951 г. в гр. Солун със светското име Георгиос Рахонис. В родното си място завършва гимназиално образование. През 1969 г. завършва

атонското богословско училище „Атонида“. А през 1970 г. е постриган за монах в скита „Малката света Анна“, от братството на стареца Герасим Химнограф, когото наследява в старчеството през 1998 г. Бил е ученик на Харилаос Талиадорос в Солунското музикално училище, както и на светогорския протопсалт старец Мелетий в „Атонида“. Учи се от известни майстори на певческото изкуство като Дионисис Фирфилис и др.

Нека се помолим Бог да упокой неговата светла душа в селенията на праведните!

Нина КОМАРОВА

Всички търсят щастие то. Щастие. През цялата своя история човечеството се стреми именно към това. И именно от такава гледна точка ще бъде интересно да научим как Православието отвърща на тази идея и какво то предоставя преимушествено на човека в отговор на този насъщен въпрос.

Ето за какво става дума. Всички християнски вероизповедания казват, че центърът, същината, смисълът, крайната цел на християнството се явява Христос. Той е нашият Спасител, Той е нашият идеал и Той е Този, в образа на Когото, в Тялото на Когото, както описва ап. Павел, в Църквата на Когото всички ние се съединяваме с Бога и се сдобиваме с пълнотата на благодатта.

гание на Бога със своята простотка, със своето непослушание. И ние, техните наследници, се явяваме преди всичко продължители на стореното от тях.

Тоест това учение предполага съзнателно или несъзнателно, че същият този Бог, Който не само според християнската религия, но и по идеята на предхристиянското, старозаветно Божество, което е неизменно същество, чуждо на всяко зло и недосегаемо за всяка страст, или същество на съвършената простота, в случая ни е представен като създание, което страда от греховете и престъпленията на собствените си твари. Тоест неизменното се превръща в нещо променливо, безстрастното проявява тежки страсти. Именно тук възниква първият въпрос, който неволно можем да си за-

чение, друго разбиране за това, което Христос е направил за човечеството. **От католическо-протестантска гледна точка Той ни е изкупил от справедливия Божия гняв.** Чуйте, значи Той е понесъл цялото това наказание заради нашите грехове и заради греха на първите човеци. Той заради нас е претърпял това мъчение. Той е укротил оправдания Божия гняв. Ето такава е цялата вложена идея.

Протестантството – в неговите формални по съдържание текстове, макар и ползващи се с най-голям авторитет, – обяснява, че ако допреди това, допреди идването на Христос, Бог е проявявал Своя гняв, то оттам нататък Той престанал да се гневи на хората. **След пришествието на Христос промяната се извършила у Бога, не у чо-**

на спасението се разглежда като някакъв акт от юридическо естество, като вид законова процедура, то в Православието то се разглежда като **акт на любовта**. По какъв начин по-точно, сега ще обясня.

Първо ще кажа още няколко неща за западната представа. Къде прозира наличието на сериозен проблем? Ако Христос се явява Този, Който ни изкупва и погасява дълга ни пред справедливия съд на Бога, това съвършено естествено ни навежда на мисълта: тогава какво бих могъл да сторя аз от моя страна? Христос е изкупил всички ни – какъв смисъл се влага в тази концепция, какво точно е сторил Той? Католическото богословие отвърща: Той е принесъл откуп на Бог-Отец заради първородния грях на човеците. А за личните си грехове ние също сме длъжни по същия начин да принесем откуп.

Въпрос: ами ако направя нещо повече от изискваното от мен?

За някои разлики между православие, католицизъм и протестантство

Представителите на всички вероизповедания твърдят, че споделяме напълно единни позиции. Ето обаче до какво се свежда проблемът. И то още щом се докоснем до същината на въпроса: **какъв смисъл влагаме в това твърдение, по какъв начин вярваме в Христа като Спасител, как точно възприемаме Негово дело за нас?** И тогава идват разногласията. При това са толкова сериозни, че понякога наподобяват същата онази борба за мир, в резултат на която от нашия дом не остана дори камък върху камък.

Същото се получава и в случая. Разбира се, по същество

**християнството
представява вяра в
Христос –**

Този, Който се явява нашият истински Спасител, заявяваме ние. **Но как точно възприемаме в какво се изразява Негово дело за нас?** Нека се спрем накратко върху този въпрос и да разгледаме как го вижда католицизмът, как го вижда протестантството, как го вижда Православието.

И така, **от католическа гледна точка**, централният фокус, явяващ се буквално опорна точка на католическото учение, е положен върху убеждението, че изначално сътворените човеци са нанесли непоправимо пору-

дадем във връзка с това учение. Учението, според което ние човешките имаме силата да нанасяме поругание на Бога.

Между другото, същата гледна точка е поддържана и от протестантството, но е отхвърляна от Православието. **С какво се отличава православната позиция в дадения случай?** Тя отговаря следното: не,

**с греховете си ние
нанасяме рани на самите
себе си,**

всеки наш грях, това е рана върху организма на нашата душа. Ние не сме безформени амеби, а сме богоподобни същества.

И нарушавайки законите на нашето битие, ние вредим на себе си. Грехът е самоувреждане. Аз няма как да преодоляе силата на гравитацията, ако просто скоча с един етаж по-надолу. Но пък за сметка на това ще пострадам тежко. Не на Бога вредим със собствените си грехове, а сами себе си убиваме. Вършещият грях е роб на греха. Той попада в това робство на неуцържливите сили, противопоставяйки се на законите. Така човек убива себе си.

Оттук произхожда друго зна-

века. От гневен и яростен Бог Той се превърнал в любящ и даряващ спасение Отец благодарение жертвата на Христос.

Ето защо в католицизма централният догмат за спасението се нарича **догмат за изкуплението, избавлението**. Терминът „изкупление“ означава изкупване по време на **съдебен процес**: обвиняват някого и после го оправдават вследствие на едно, друго или трето.

Единствено **Православието** полага фокуса на съдържанието в съвършено друга посока.

**Ние казваме: Христос –
Спасителят**

Не че отричаме останалите понятия: *оправдание, изкупление*. Не, моля, не бива да пропускате наличието и на още ред други обозначения: напр. *осиновление*. В Свещ. Писание са изброени многобройни названия, но в случая искам да разкрим как точно ние разбираме това, което Христос е сторил за нас. И ако в западното християнство делото

в тази посока също е разработена цяла доктрина в католицизма, съвършено неприемлива за православния свят откъм всичките му духовни правила – **доктрината за преизобилни дела и свръхдължни заслуги**. Оказва се, че мога не просто да изплатя дълговете за своите грехове, но дори и да извърша допълнителни дела, с които да придобивам още по-големи заслуги.

Католическото богословие ни посочва: тези неизмерими свръхзаслуги откриваме у Богородица, и то в такава степен, че днес, в края на второто хилядолетие, за мен няма съмнение, че в католическия свят ще се роди още един догмат. **Догматът за съизкупителницата** – Богородица.

Вече нееднократно попадам на това наименование – спомням си, че по този повод имах дискусия и с един кардинал. Какво за тях е изкупител? Такъв човек, който плаща за дългове, изкупува дълговете на греха. Да, Христос пое много дългове, пое целия дълг за първородния грях, а за личните ни грехове – задължението е наше. Но ние можем не само да поемем дълга си, да изпълним полагащото ни се по задължение, но можем също така да добавим в

своя полза добри дела, които са в повече от задължителните.

Какво следва от това? Бих казал – ужасни неща! Защо да са точно ужасни? Ами, ето защо. Представете си, че прекрасно си давам сметка как водя живота си, греша в едно или друго, но то пък кой ли няма грехове, сами знаете. В откуп за тези свои грехове правя каквото се изисква, каквото ми налагат, но върша и допълнителни неща.

Казват ми, че за откуп на греховете си трябва да сторя това и това, и това – в католицизма е много развита тази доктрина за осъществяване на Божие правосъдие. Аз освен задължителните върша и ред допълнителни неща – като какъв ще се почувствам? Разбирате ли, аз добивам съзнанието, че върша повече от задължителното – като какъв ще се почувствам? Продължавам да върша все повече и повече допълнителни дела – това ме кара да се чувствам все повече като какъв?

И така, виждаме как догматиката на католицизма полага страшен отпечатък върху душата на човека. Тя моментално го поставя на пътя на гордостта, на тщеславието. Гордост в най-пълния смисъл на думата.

Нима смятате, че са случайни подобни изявления като тези на Франциск Асизки, когато той казва: не виждам у себе си нито едно прегрешение, което да не съм изкупил с изповед и покаяние. Случайно ли е, когато т.нар. света Тереза крещи: „О, Боже мой, съпруге мой!“? Пред нея се явил Христос, Който ѝ бил казал: „Досега бях твоя Бог, от сега нататък ще бъда не само твой Бог, но и твой съпруг“. Никак не е случайно и когато Франциск Асизки твърди, че е видял серафим и разпознал в този серафим образа на Христос, след което изведнъж го обзело чувството, замислете се само над думите му, че се превърнал изцяло в Иисус!

Имайте предвид, че Франциск Асизки не е някакъв незначителен светец в Западната църква. Той за тях е свателният първостепенна величина. Той е светило, което немалко хора и у нас превъзнасят – прочетете само увода на Дурилин към книгата „Духовните бисери на Франциск Асизки“, за да видите как го описва, как го превъзнасят! Самите апостоли се оказват едва ли не по-низшестоящи от него. Това са тщеславие и гордост, подхранвани от самата догматика и учение на Западната църква.

За повечето хора догматиката като цяло е една крайно сложна и досадна сфера. Но когато се вгледаш как тя е претворена в непосредствения духовен живот на човека, започваш да си даваш сметка какво огромно значение има всеки отделен начин на осъзнаване на делото, извършено от Христос. Така и с допълнителните заслуги. Христос ни наставлява: „Тъй и вие, кога изпълните всичко вие, кога поповядавам, казвайте: ние сме слуги негодни“ (Лука. 18:10).

На стр. 7

И рече старецът...

Старецът Мойсей СВЕТОГОРЕЦ

Вече сме казвали, че в Бога няма гняв. Неговата цел не е да наказва и да отмъщава. Ако допуснем това за вярно, ще излезе, че Той е жесток. Но в божествената святост няма и следа от жестокост.

Всяко изпитание Бог допуска като вид възпитателно средство спрямо нас и то се явява разновидност на духовната борба, от която всячески странам в живота си. Благият Господ се старее по многообразни начини да ни привлече към Себе Си. В Божиите очи на всички нас ни е дадено да се стремим към добри дела.

Днешната икономическа криза се явява голямо изпитание, проверка и назидание. Бог е необикновен възпитател. Той ни изпитва в името на нашето добро и нашата победа. Страната ни остана изложена на опасност, несигурна, уплашена, потънала в хаос. Духовно беззащитна, прелъстена от съблазнителите на благополучието, излеществото, свърхконсуматорството, натрупването на капитал и развратните удоволствия. Магнетичното сближаване на националния модел на живот с материалните блага доведе до скърби и дълбоки разочарования. Всички мислим единствено за това, какво ще ядем и ще пием. Бяха издадени многобройни книги с всевъзможни чудати хранителни рецепти. В търсене на щастието навсякъде и във всичко, не намерихме нищо друго, освен натрошени остатъци от него, мизерия, користолобие и безотговорност.

Безработицата расте, бедността все повече се шири навсякъде, страданието се увеличава и хората се чувстват като същински руини, самотни и обезнадеждени. Без Бога всички тези неща се задълбочават до смущаващи нива. С Бога те не получават своето решение веднага, по някакъв магически начин. Но хората поне добиват усещането за присъствието на Бога, на Неговата Любов, благодатта на Светия Дух, умешение и надежда. Така те не изпадат в отчаяние сред ежедневните тежоти. Изпълват се със сили да живеят в света, но без да бъдат замаивани от всякакви низости и гнусотии. Непокоремите вяра ражда оптимизъм. Истинната любов да-

Отворен прозорец

ва простор за милосърдие и благотворителност. По такъв начин в сърцата на наранените ще влезе светлина и топлина.

Всички, които продължават да следват лъжливи богове или си правят кумири от хора в политиката, изкуството, науката, ще останат тежко излъгани. Без Бога всяка криза се превръща в тежък тормоз за хората и за кара да преживяват ужасни заблуди и мъчителни страдания.

Нечестивците, които впримчват лековерни хора в илюзии, видения за бъдещето и правят пророчества за антихриста, са хора, разпространяващи лъжи и вършещи грях. Налице е потребност от бдителност, благоразумие и трезвене.

Днес е време, в което **трябва да намерим сили да процаваме** – искрено и сърдечно. Да станем смирени и състрадателни. Да гаряваме любов и да бъдем снизходителни, милосърдни, отзивчиви и доброжелателни. Загубихме човешкото у себе си. Усмивките угаснаха. Лицата ни са помрачени от грубост и негодуване, които хвърлят допълнителна сянка върху нашите дела, думи, решения. Трудната ситуация, в която се намира страната ни, няма да бъде разрешена чрез нови теженици, допълнителни мерки, нападки и отмъстителност. Полицията може да прибавя до арести, когато това е наложително, но тя няма право да прилага насилие. Съдиите не бива да излизат цялата си възможна суровост само върху отдени хора. Те представят себе си като твърди последователи на закона, но понякога показват прояви на крайно отклонения. Училищните преподаватели в цялата образователна система с нищо не подпомагат учениците си, когато са враждебно настроени, прекомерно високателни и крайно критични. Нашите политици ни направиха за присмех и за нас правителството е нещо несъществуващо.

Настоящата криза ни дава шанс да се възгледаме в себе си със строгост, а в останалите – със снизхождение. Добротата е красотата. В наши дни взаимното разбирателство, взаимното уважение и взаимното почитание са необходими повече от всякога. В затвореното помещение има отворен прозорец. Прозорец, който влива слънчева светлина и свеж въздух. **Пролетта е прекрасен сезон.** В нощния мрак ще затрепни светлината на свещичка и ще го разсее. Да разтворим прозореца на сърцата си с човечността и благодатта, която е потребна всекому!

Превод от английски: Анжела ПЕТРОВА

От стр. 6

Да вземем да се вгледаме в психологията на тези, които Православната църква нарича велики светители. В църковната история броят на тези, определяни като **Велики**, не е особено голям: Антоний Велики, Атанасий Велики, Макарий Велики. Те не са много. Но пък колко необикновени са те, ще разберем стига само да се вгледаме в тяхната психология, в представата, която са имали за себе си, в начина, по който са се отнасяли към себе си.

Ето един поразителен пример от живота на преп. Сисой Велики. Преди смъртта му, когато около него се събрали всичките му сподвижници и ученици, той не спирал да се моли и те го попитали: „За какво се молиш, Сисой?“ – „За да ми даде Бог още време за покаяние.“ – „Сисой, нима ти имаш нужда от още покаяние?“

А в същите тези мигове неговото лице ставало все по-светло и сияещо. Толкова силно сияние започнало да излъчва, че за околните станало трудно да гледат в него. Той им дал отговор, който и до ден-днешен предизвиква удивление: „Повярвайте ми, братя, не съм сигурен дали съм положил дори само началото на своето покаяние.“

Обръщам внимание на факта, че тук става дума за предсмъртни мигове и няма място за прояви на каквото и да било лицемерие. Налице са многобройни подобни примери. Всички тук присъстващи и всички

онези, които четат утринно молитвено правило, няма как да не са почувствали вниманието си особено привлечено примерно от утринната молитва на св. Макарий Велики.

Поразителна молитва, изключително кратка, но се замислете какво ни казва той, Макарий Велики, когото наричали „земен бог“: „Боже, очисти ме, грешния, защото нищо добро не сторих пред Тебе“. Което значи: „нямат добри дела пред Теб“. И това ни го казва Макарий!

Как да разбираме подобни слова? Да не би да са някаква прекомерна демонстрация на смиреномъдрие? Престорена, така да се каже? Да ни пази Господ от подобни мисли! Това са хора, които винаги са се пазили от всяка сянка на лукавство в душите си! И изведнъж да им хрумне да лицемерничат?

Ще ви кажа за една от най-великите истини, към която Православието твърдо се придържа – знаете ли в какво се изразява тя?

Светците оплаквали своите добродетели като провинения

Чувате ли добре: оплаквали добродетелите си като провинения. Е, да, да, но как да съвместим това с идеята за свърхдължните заслуги. Пълна, диаметрална противоположност! Абсолютна форма на взаимно изключващи се концепции!

А какво ще рече да оплакват добродетелите си като про-

винения? Как е възможно да се оплакват подобни неща? Подавам някому милостиня, помагам на немощен, спасявам някого от нещастие, какво има да оплаквам в случая? Слава Тебе, Господи, аз не съм просто килограм стафиди! Както е казал св. Теофан Затворник: „Потънал цял в сквернота, покрива себе си и с още сквернота, но всичко в него все говори: аз не съм като другите човече!“

Светците виждали, че всяко добро дело, извършено от нас, задължително се примесва и с някоя друга неща – подобно на всяка сладост и то си има своите частици лепкава утайка: тщеславие, човекоугодничество, скъперничество. Е, сянката до някъде се разсейва поне от факта, че аз лично нося съзнание колко грешно, колко грозно, някога е това, пък и лошо, и глупаво.

Ето какви дълбоки познавачи на човешката душа са били тези хора. Ето кой действително е умел да подлага на обстойен анализ състоянието на собствената си душа. Виждаме кои всъщност са били хората, проявяващи безкрайна наблюдателност относно това, какво точно се случва вътре в човека. Замислете се само, осъзнавали са за какво става дума и после са оплаквали добродетелите си като провинения. Ето в какво се изразявала истинската чистота! Просто поразително!

Проф. Алексей ОСИПОВ
Превод: Анжела ПЕТРОВА

Йеромонашеско ръкоположение в Дивотинския манастир

Денят на св. Пахомий – **15 май**, в Дивотинската света обител бе отбелязан с архиерейска света Литургия и йеромонашеско ръкоположение.

С благослението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит празничната св. Литургия бе възглавена от Негово Преосвещенство Браницки еп. Григорий, викарий на Софийския митрополит.

Заедно с него съслужи архимандрит Герасим, гл. секретар на Св. Синод и манастирски брат, архимандрит Пахомий, игумен на манастира, йеродякон Мелетий и дякон Васил Танев.

По време на богослужбата за свещеническо служение бе ръкоположен йеродякон Мелетий от манастирското братство. Владиката пожела на новоръкоположения йеромонах да се усилва в монашеския подвиг, да дерзае в новото служение и достойно да служи в светия олтар.

В края на Литургията еп. Григорий поздрави игумена с неговия имен ден и отпрати братски пожелания да има пред очите си подвига на св. Пахомий – пръв схимник, строг подвижник, който напътствал в духовния живот 12 000 монаси.

Към епископа се обърна архимандрит Пахомий, който благодарно на Негово Светейшество и на владиката Григорий за лично то му присъствие в деня на неговия покровител и отпрати покана за нови и благодатни срещи.

Весела ИГНАТОВА

За седми пореден път под купола на красивия столичен храм „Св. Параскева“ през месец май се провежда детският фестивал за църковнославянски песнопения и духовни песни „Осанна във висините“, под мотото „Оставете децата и не им пречете да дойдат при Мене“ (Мат. 19:14).

За седми пореден път църковното настоятелство на храм „Св. Параскева“ и Фондация „Дарби“ посрещнаха с отворени обятия 500-те деца, които с трепет очакваха да се включат в тазгодишното издание на станалия вече традиционен детски форум за църковни песнопения.

За седми пореден път малки християнчета от цяла България се събраха и с „едно сърце и една уста“ прославиха Бога и Неговата майка св. Богородица с думите на славянобългарските учители и просветители св. Кирил и Методий, в годината, когато честваме 1150-годишнината от покръстването на българския народ.

Фестивалът бе с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийския митрополит Неофит и прекрасно организиран от Фондация „Дарби“, с под-

Седмо издание на Детския фестивал за църковнославянски песнопения и духовни песни

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

кулет на СУ, г-жа Вана Станчева – старши експерт „Средно образование“ в РИО-София, г-жа Тая Ботева от Синдиката на българските учители.

Скъп гост, който се присъедини към гостите, бе Негово Преосвещенство Бранички еп. Григорий, викарий на Софийския митрополит, който препопада на участниците патриаршеския благослов на

децата. Хорът е създаден през 1947 г. От тогава до днес хорът е изпълнил повече от 1000 творби и е изнесъл над 2000 концерта, като в него са пели близо 7000 деца. От 2010 г. диригент на хора е г-н Александър Кочков.

Вокална група при Целодневна детска градина № 146 „Звездича“, квартал Кремиковци, с директор г-жа Липка Николова и ръководители: г-жа Ру-

ни песнопения, с ръководител г-жа Анна Стаменова и вече многократно участват във форума.

Хор „Ангелски гласчета“, към ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Кърджали, е училищна формация, създадена по инициатива на директора на училището – г-жа Лиляна Тодорова-Янкова, като в нея участват ученици от трети, четвърти, шести и седми клас на най-голямото ос-

Евгения Пейкова, които за първи път взеха участие.

Детски хор „Орфей“, с ръководител – г-жа Елена Цветкова и Детска вокална група „Орфейче“, при Младежкия център – гр. Хасково. Те са с ръководител г-жа Катя Демирева, като Детската вокална група „Орфейче“ е създадена като подготвителна формация на детски хор „Орфей“.

Детски хор „Чисти сърца“, гр. Смолян, към катедралния храм „Св. Висарион Смоленски“, с ръководител г-жа Соня Цветкова-Белидирева. Всички хористи са и членове на Младежката доброволческа организация „Чисти сърца“, участват сърцато и активно в дейността ѝ за подпомагане на деца, болни и самотни хора.

Хор „Радост“, при Центъра за настаняване от семеен тип в село Дрен, с ръководител г-жа Мария Гърбева.

Детска група от Центрове за настаняване от семеен тип, гр. Ловеч, с ръководител г-жа Милена

даден през 1985 г. и в него участват около 65 деца от седми до дванадесети клас.

Наред с хоровите изпълнения, участваха и деца с индивидуални изяви. Това бяха **Димитър Стефанов**, възпитаник на Детския хор при СОУ „Отец Паисий“ и **Гергана Евтимова**, възпитаничка на Детска вокална група „Орфейче“, гр. Хасково.

По традиция фестивалът бе закрит с професионалното и молитвено изпълнение на **Академичния смесен камерен хор „Гаудеамус“ от гр. Пловдив**, с ръководител доц. д-р Весела Гелева.

Тържество на православното песнопение, изпълнено от деца – така най-точно може да се определи фестивалът „Осанна във висините“, който за седми път докосна сърцата на всички присъстващи. Децата вдъхновено изпълняваха мелодичните и научените църковнославянски словосъчетания и някак с лекота и естественост звучаха те от детските им уста.

В края на фестивала г-жа Бистра Илиева, изп. директор на фондация „Дарби“, а заедно с протоиерей Ивоан Чикалов и основен инициатор на събитието, призова всички участници за многолет-

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

крепата на Министерството на културата, Министерството на образованието и науката, Столична община и настоятелството на храм „Св. Параскева“.

Форумът бе уважен от: Негово Всеблагоевнейство протоиерей Кирил Попов – българския лауреат на I Международен конкурс за композитори „Роман Сладкопевец“ през 2012 г. в Санкт Петербург, който е и председател на музикалния съвет към фестивала, доцент Костадин Нушев – преподавател в Богословския фа-

културен център на Българската църква.

В седмото издание на фестивала взеха участие изпълнителите от:

Камерна формация „Децата на Орфей“, с диригент г-жа Венеция Караманова. Това е състав за изпълнение на църковнославянска и обредна музика, създаден през 1994 г., с идеята да възроди духа на националната хорова култура и да изгради по-задълбочена система в съвременното музикално възпитание.

Хор „Бодра смяна“ при Националния дворец на

мяна Стойкова, г-жа Темужка Попова, г-ца Цветелина Стойкова, г-жа Кирилка Тодорова, г-жа Василева и г-жа Младенова.

Вокална група „Славейчета“ от ОДЗ 25, град Баня. Децата от години изучават Религия в детска градина „Изворче“ и тази година участваха за първи път с вокална група, специално създадена по този повод от г-жа Атанаска Троянска.

Ученици изучаващи Религия, от **софийското 41-во ОУ „Свети Патриарх Евтимий“**, са сформирали група за православ-

но училище в областта.

Детска вокална група „Християнче“, при църквата „Св. Успение Богородично“, гр. Кърджали, които участват за първи път във фестивала. Тя е създадена под ръководството на г-жа Иванка Христова, по инициатива на енорийския свещеник о. Боян Саръев и има за цел да развие вокалните способности на децата, които разучават и изпълняват духовни песни и православни църковни песнопения.

Детски хор при СОУ „Отец Паисий“, гр. Кърджали, с ръководител г-жа

Далинина, която ръководи и дирижира участниците и от **Детско-юношески църковен хор „Архангелски глас“**, гр. Ловеч.

Хор „Рая“ при 20 ОУ „Тодор Минков“, гр. София, с ръководител г-жа Надежда Малинова-Димитрова и **Вокална група при 54 СОУ „Св. Иван Рилски“**, гр. София, с ръководител г-жа Милена Томова.

Смесен хор при СОУ „Отец Паисий“, гр. Враца, с ръководител г-н Момчил Томов. Средношколският смесен хор при СОУ „Отец Паисий“ – гр. Враца е съз-

ствие и връчване на грамотите.

След гръмкото многолетствие, подето от всички малки и големи певци, с вдъхновени думи към множеството деца и младежи, изпълнили големия столичен храм, се обърна Бранички еп. Григорий. Той ги поздравя за усърдното, с което са се подготвили за фестивала, благодари за доставената радост с тяхното изпълнение и като им пожела нови творчески успехи, преподаде отново патриаршеския благослов.

Весела ИГНАТОВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2015 г.

„Църковен вестник“

1 година.....	30,00 лв.
6 месеца.....	15,00 лв.
3 месеца.....	7,50 лв.
ед. цена.....	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.